

Những Lời Khai Thị Trí Huệ Trong Kinh Kim Cang

Chủ Đề 482: Nghe Pháp Phải Thấu Hiểu Sâu Sắc Dụng Ý Trong Đó. Nếu Chấp Trước Danh Ngôn, Kẹt Chết Dưới Câu Chữ, Thì Là Điều Đại Kỵ Của Người Học Phật, Cũng Không Phải Là Phật Pháp Viên Dung Vô Ngại

Chủ giảng: Pháp sư Tịnh Không

Thời gian: Tháng 05 năm 1995

Địa điểm: Cư Sĩ Lâm Phật Giáo Singapore

Trích lục từ: Báo cáo nghiên cứu Kim Cang Bát Nhã (Tập 042)

Chuyên ngữ: Tịch Minh

【Nghe pháp phải thấu hiểu sâu sắc dụng ý trong đó. Nếu chấp trước danh ngôn, kẹt chết dưới câu chữ, thì là điều đại kỵ của người học Phật, cũng không phải là Phật pháp viên dung vô ngại.】

Những đoạn này thực sự là lời khai thị quý báu nhất đối với những người sơ học chúng ta, là nguyên tắc mà chúng ta bắt buộc phải tuân thủ. Nghe kinh, xem kinh, ‘nghe pháp’ bao hàm cả hai việc này; chúng ta xem kinh, chúng ta nghe giảng, nhất định phải thấu hiểu sâu sắc dụng ý ở trong đó, như vậy thì quý vị mới biết cách nghe. Cổ nhân gọi là “nghe bằng tai, nghe bằng tâm, nghe bằng thần”, hoàn toàn không giống nhau! Đây là cách hình dung về mức độ lĩnh hội nông sâu khác biệt. Nghe bằng tai là cạn nhất, nghe bằng tâm thì sâu hơn, nghe bằng thần lại càng sâu hơn, cần phải biết thể hội. Người không biết nghe, chính là như câu nói ở phần dưới “chấp trước danh ngôn, chết cứng dưới câu chữ”, đây là điều cấm kỵ lớn nhất trong việc học Phật. Nghe kinh như vậy, tuyệt đối không thể nào thể hội được nghĩa thú của Phật pháp.

Tôi nhớ trước đây, hình như cũng đã từng giảng qua ở nơi này rồi. Lúc tôi còn trẻ theo học giáo lý với thầy Lý (ân sư Lý Bình Nam), phương thức của thầy Lý là giảng tiểu tọa; tối nay chúng tôi nghe thầy giảng kinh, tối mai chúng tôi sẽ phải “phúc giảng” (giảng lại), phải đem những gì tối nay thầy giảng lặp lại y như vậy. Do đó, lúc nghe kinh, đương nhiên chúng tôi sẽ ghi chép. Giảng đường lúc bấy giờ cũng giống như thế này, tôi ngồi ở vị trí đầu tiên của hàng ghế đầu, thầy nhìn thấy rất rõ. Lúc ngài hạ tòa, khi đang nghỉ ngơi trong phòng khách, thầy liền gọi tôi qua; tôi đến gặp thầy, thầy liền hỏi tôi: “Lúc con nghe kinh, có phải đang ghi chép không?”. Tôi thưa: “Dạ phải.” Thầy nói: “Con ghi

chép mấy thứ này làm gì?”. Tôi thưa: “Giúp việc ghi nhớ để khỏi bị quên, giúp cho việc phúc giảng.” Thầy lắc đầu, thầy nói: “Những thứ con ghi chép này không có ích lợi gì cả! Con tốn bao nhiêu thời gian để viết, viết nhiều như thế, đến năm sau cảnh giới của con thăng tiến, thì hoàn toàn không dùng được nữa.” Tôi suy nghĩ lại thì thấy rất có đạo lý. Thế nên thầy dạy tôi đừng ghi chép nữa, hãy tập trung toàn bộ tinh thần để nghe thầy giảng.

Thầy bảo tôi, thầy nói người khéo nghe thì sẽ nghe thấu giáo lý, cũng chính là chỗ này nói “thấu hiểu sâu sắc dụng ý trong đó”. Câu nói này mang ý nghĩa khá bao quát, thầy Lý phân chia theo từng tầng bậc: người biết nghe thì nghe giáo lý, nghe lý luận; cái lý mà thông rồi, thì tất cả Phật pháp đều thông suốt. Chúng ta nhớ đến Lục tổ Huệ Năng đại sư, ngài nghe Kinh Kim Cang, cái ngài nghe chính là giáo lý, cho nên ngài đã quán thông toàn bộ, đó không phải là người bình thường. Thầy Lý nói: “Đương nhiên con không làm được như thế!” Quả thật tôi làm không được. Không làm được thì phải lùi lại cầu điều thấp hơn, thấp hơn là gì? Là **giáo nghĩa**, con phải có khả năng nghe được điều này. Nghe hiểu được giáo nghĩa, tuy không thể quán thông toàn bộ, nhưng có thể thông suốt được một phần nhỏ. Ví dụ như ở Trung Quốc, Phật giáo có mười tông phái, mỗi một tông có giáo nghĩa riêng của nó; con có thể thông đạt giáo nghĩa, thì có thể thông đạt được một tông; thông đạt được giáo lý, là thông đạt toàn bộ Phật pháp. Thầy nói: Tuyệt đối không được ghi chép, thầy giảng một câu, con ghi một câu, những thứ đó đều trở thành đồ chết. Sau này con lên bục giảng kinh, nhất định phải cầm theo vở ghi chép; rời khỏi vở ghi chép, hoặc trong vở ghi chép sót mất một câu, câu này nghe không rõ, thì làm sao được? Không thể như vậy được. Không thể nào ở trên bục giảng nói rằng: tôi lỡ sót mất câu này rồi, không biết giảng nữa, điều này là không thể chấp nhận được.

Vì vậy thầy dạy chúng tôi học là phải học cái sống động, đừng học cái chết cứng. Việc này đương nhiên là có khó khăn, cũng không phải là chuyện dễ dàng. Tôi tuân thủ lời dạy của ân sư, tôi ở Đài Trung mười năm, sổ tay ghi chép của tôi chỉ có hai cuốn, mỗi cuốn bên trong đại khái viết chưa tới một nửa; mười năm tôi dùng hai cuốn sổ tay mỏng dính, tổng cộng tôi viết chưa tới năm mươi trang, trong suốt mười năm. Phương pháp thầy dạy cho tôi, phương pháp này thật quá tốt, thật sự là tuyệt diệu. Thầy dạy tôi học cái sống động, đừng học cái chết cứng, đoạn văn này chính là mang ý nghĩa đó. Phải có khả năng thể hội được ý nghĩa chân thật, giống như trong bài Kệ Khai Kinh có nói “Nguyện giải Như Lai chân thật nghĩa” (Nguyện hiểu nghĩa chân thật của Như Lai). “Nghĩa”

là ý nghĩa nằm ngoài lời nói (ý tại ngôn ngoại), đọc kinh là ý nằm ngoài mặt chữ. Bát Nhã nằm bên ngoài mặt chữ của bộ “Kinh Kim Cang Bát Nhã”, trong những chữ đó không tìm thấy Bát Nhã, không có Bát Nhã. Cho nên người biết đọc kinh, họ nhìn ra cái ý nghĩa bên ngoài chữ viết đó; người biết nghe kinh, nghe âm thanh ngoài lời nói, như thế thì sẽ được thọ dụng, quý vị đã thực sự biết nghe rồi.

Đáng sợ nhất là “chấp trước danh ngôn”: “danh” là danh tướng, danh từ thuật ngữ, “ngôn” là lời nói. Danh ngôn ghi chép lại thì thành văn tự, phần dưới nói “chết cứng dưới câu chữ”, đó gọi là học vẹt một cách máy móc, học vẹt một cách máy móc thể gian gọi là “mọt sách”. Dùng phương pháp này để đọc kinh Phật, thì biến thành “mọt Phật”. Thật sự có mọt Phật, quý vị hỏi họ Phật pháp, họ cái gì cũng biết, họ hiểu rất nhiều, nhưng nhìn họ cứ ngốc nghếch; họ không biết cách vận dụng, họ không có cách nào đem những kiến thức đã học ứng dụng vào trong đời sống thực tế, họ không biết! Họ nhớ rất nhiều, đây chính là “kỷ vấn chi học” (cái học chỉ để ghi nhớ và hỏi han) mà Nho gia thường nói, họ nhớ nhiều cũng chẳng ích lợi gì, vì không biết cách sử dụng. Cho nên đối với Phật pháp, phải ghi nhớ, Phật pháp là viên dung vô ngại, đó mới là Phật pháp chân thật, là Đại thừa Phật pháp; cảnh giới của Kinh Hoa Nghiêm là “lý sự vô ngại, sự sự vô ngại”, như vậy thì mới có thể thâm nhập được. Người kẹt chết dưới câu chữ, là vĩnh viễn không có hy vọng, họ chẳng thể nào bước vào được cảnh giới này.